

Пожертви у вигляді необоротних активів відображаються за кредитом рахунка 424 "Безкоштовно отримані необоротні активи". А за дебетом – визнання доходу в сумі амортизації з рахунком 745 "Дохід від безоплатно отриманих активів".

І доходи від одержаних відсотків враховуються за кредитом субрахунку 732 "Відсотки одержані".

Витрати благодійної організації спрямовані на здійснення статутних цілей та утримання організації. Їхній розмір на утримання не може перевищувати 20% кошторису благодійної організації на поточний рік. Інструкцією дозволено обрати метод обліку: із застосуванням рахунків класу 9 "Витрати діяльності" або класів 8 "Витрати за елементами" та 9 одночасно.

Благодійні організації для обліку витрат використовують рахунки класу 8 (з 80 по 85) зі списанням до дебету рахунку 23 "Виробництво" щомісяця сум у частині прямих та загально-виробничих витрат та до дебету рахунку 79 "Фінансові результати" наприкінці року або щомісяця сум у частині адміністративних та інших операційних витрат.

Облік предметів, придбаних або виготовлених з метою благодійності, можна вести на одному з рахунків класу 2 "Запаси", хоча вони потрібні і не для продажу, але окремого рахунку не існує.

А якщо розглядати клас 9, то, як правило, застосовується рахунок 92 "Адміністративні витрати" та субрахунок 949 "Інші витрати операційної діяльності".

Список використаних джерел: 1. Благодійні організації: облік, оподаткування під час війни. URL: <https://avstudy.com.ua/ru/blagotvoritelnyye-organizatsii-uchet-nalogooblozheniye-vo-vremya-voyny>. 2. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>. 3. Відображення доходів та витрат благодійних організацій в обліку. URL: http://cons.parus.ua/_d.asp?r=00RJM58a014ce238d8104c366671d1739e5e1. 4. Практична бухгалтерія – Бухоблік благодійності. URL: <https://dtk.com.ua/debet/rus/2001/27/27pr6.html#4>.

УДК 657

Малофей І. І., здобувачка вищої освіти гр. ЗМОА-211

Науковий керівник: **Гнедіна К. В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ключові слова: *запаси, виробничі запаси, облік запасів, оцінка вибуття запасів, контроль запасів, сільськогосподарські підприємства.*

Виробничі запаси посідають важливу роль у діяльності сільськогосподарських підприємств, забезпечуючи процес виробництва сільськогосподарської продукції та займаючи значну частку у загальному обсязі оборотних засобів підприємства. Від того яким чином організовано облік виробничих запасів на підприємстві залежить, зокрема, правильність відображення активів, до яких належать запаси, а також точність визначення матеріальних витрат підприємства при списанні запасів на витрати виробництва.

При формуванні облікової політики на сільськогосподарському підприємстві необхідно визначити методи обчислення собівартості запасів при надходженні на підприємство, а також методи вибуття. Основні положення для оцінки виробничих запасів висвітлюються в НП(С)БО 9 «Запаси» [1] та у Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку запасів [2]. Так, запаси при надходженні на підприємство оприбутковуються за їх первісною вартістю, яка може відрізнитися для одного й того виду запасу через різноманітність способів надходження запасів на підприємство.

На сільськогосподарських підприємствах запаси найчастіше є продукцією власного виробництва, також вони можуть надходити від постачальників. Керівництву сільськогосподарського підприємства необхідно затвердити в обліковій політиці за якою оцінкою будуть визначатися виробничі запаси власного виробництва. У НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [3] надається методика оцінки сільськогосподарської продукції за її справедливою вартістю, або за виробничою собівартістю згідно з НП(С)БО 16 «Витрати» [4].

Існують такі основні методи для оцінки вибуття запасів (зокрема, у виробництво, з виробництва, продаж чи інше вибуття) [1] :

- 1) ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- 2) середньозваженої собівартості;
- 3) метод ФІФО;
- 4) нормативних затрат;
- 5) ціни продажу.

Слід зазначити, що найбільш поширеним методом для більшості сільськогосподарських підприємств, який використовується при відпуску запасів у виробництво, є метод середньозваженої собівартості. Даний метод передбачає віднесення на витрати купівельної вартості списаних на собівартість продукції товарно-матеріальних цінностей за середньозваженою ціною [1]. Перевагою методу середньозваженої собівартості є своєрідне вирівнювання показника собівартості виробленої продукції, за умов, коли відбуваються досить часті зміни закупівельних цін на ринку [5]. При організації обліку виробничих запасів використовуються Журнал 5/5А та Відомість обліку руху запасів, на основі яких формується фінансова звітність.

Метою контролю виробничих запасів є визначення достовірності первинних даних, наявності та руху запасів за їх видами, повноти і своєчасності відображення у первинних документах та регістрах бухгалтерського обліку [6].

Основними завданнями внутрішнього контролю операцій із запасами є [6]:

- перевірка стану збереження запасів;
- встановлення законності проведених операцій;
- перевірка дотримання норм витрат;
- перевірка дотримання підприємствами податкового законодавства щодо операцій, пов'язаних з формуванням собівартості продукції;
- оцінка повноти і правильності відображення господарських операцій з запасами в бухгалтерському обліку і звітності.

Найбільш поширеним із способів контролю виробничих запасів на підприємстві є інвентаризація - перевірка наявності й стану об'єкта шляхом огляду, підрахунку, зважування тощо [7]. Під час інвентаризації може бути підтверджена наявність виробничих запасів, оцінений їх стан, рівень придатності до використання, перевірена система контролю за рухом запасів.

Облік виробничих запасів є трудомістким процесом. Тому на сільськогосподарських підприємствах доцільно використовувати спеціальні бухгалтерські програми для автоматизації обліку, що дозволить спростити цей процес, уникнути помилок при веденні бухгалтерського обліку, отримувати повну і точну інформацію для управління запасами. Доцільно також вести аналітичний облік виробничих запасів за допомогою розробки та використання внутрішніх форм звітності щодо руху запасів за їх видами, а також визначати економічний розмір замовлення для різних видів виробничих запасів.

Список використаних джерел: 1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" (редакція від 03.11.2020). URL: <https://data.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. 2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів (редакція від 14.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>. 3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи" (редакція від 27.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text>. 4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" (редакція від 03.11.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. 5. Методичні рекомендації по вдосконаленню методів оцінки вибуття виробничих запасів в системі прийняття управлінських рішень в сільськогосподарських підприємствах. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/metodichni-rekomendacii-po-vdoskonalennyu-metodiv-ocinki-vibuttya-virobnichih-zapasiv-v-sistemi-priynyattya-upravlinskih-rishen-v-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html>. 6. Бойцова М., Маханько О., Клищенко Я. Усе про облік запасів. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Фактор, 2014. 160 с. 7. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. 5-те вид., доп. і перероб. Київ: Алерта, 2011. 976 с.